

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

ERICA projekti

Moduuli 6: Interventiot lapsen kaltoinkohtelun ehkäisyssä

Interventiot lapsen kaltoinkohtelun ehkäisyssä

Tarkoitus:

- Vuorovaikutustaitojen vahvistaminen lapsen turvallisuuden varmistamisessa
- Vuorovaikutustaitojen vahvistaminen perheiden ja ammattilaisten kanssa työskennellessä

Tavoitteet:

- Oppia tunnistamaan milloin tukitoimet ovat tarpeellisia
- Harjaantua yhteistyössä lapsen, perheen ja muiden ammattilaisten kanssa
- Tutustua vuorovaikutuksen apuvälineisiin

Sisältö:

- Dialogisuus ja ratkaisukeskeisyys
- Lasten, nuorten ja vanhempien turva 10 lomake, josta ryhmätehtävä 10 min + keskustelu 5 min/ryhmä
- Vuorovaikutus vanhempien kanssa
- Kun huoli herää tai epäily lapseen kohdistuneesta väkivallasta
- Moniammatillinen yhteistyö: Pulmakohtia ja mahdollisuuksia
- Ennaltaehkäisevät ja varhaiset tukipalvelut

Dialogisuus on vuorovaikutuksen perusta (Lassi Pruuki)

- Tapahtuu niiden läsnä ollessa joita asia koskee → kunnioitus, osallistuminen
- Kerrotaan ja perustellaan mitä asia koskee, läpinäkyvyys tärkeää; Ole selkeä siinä mitä aiot tehdä
- Tasa-arvoista, neutraalia, ei-tuomitsevaa ”lähdetään oppimaan, ei opettamaan”; kunnioita henkilökohtaisia rajoja
- ”Kukaan ei voi tietää miltä toisesta tuntuu” → kiinnostus toisen ajatuksista, kokemuksista ja tunteista → Taitoa kuunnella, rohkaista vanhempaa ilmaisemaan itseään
- Kuuntele, mitä ihmiset sanovat, älä sitä mitä luulet heidän tarkoittavan → ”Eilinen meni jo paremmin → ”Niin eilinen meni paremmin, mistä kaikesta sen huomasi?” Puhuja antaa itse merkityksiä sanomalleen. Itselfreflektiivinen prosessi käynnistyy...
- Yhdessä ajattelemista; Keskittyy lapsen, vanhemman, perheen tilanteeseen ja sen pohtimiseen
- Kriittistä suhtautumista omaan tietoon; dialogi loppuu kun joku kertoo oikean vastauksen. Dialogissa rakennetaan yhteistä ymmärrystä, ei etsitä oikeaa vastausta.
- Kiinnostuminen asioista, joista ei ensi kuulemalta pidä tai asia tuntuu vieraalta tai kummalliselta
- Dialogi kuolee usein kiireessä: Etsi rauhallinen ja turvallinen ympäristö
- Dialogin onnistuminen on aina ammattilaisen vastuulla

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

Opas varhaisista dialogeista (Eriksson & Arnkil 2009;2012)

- Puhuminen nähdään puhtaasti omien havaintojen esiin tuomisena ja vuoropuhelu nähdään monien näkemysten esiintuomisena ilman, että pyrittäisiin hallitsemaan jollakin tavalla toisen näkemyksiä tai tuomaan omaa näkemystä esiin ainoana oikeana.
- Puheeksi ottamisen rinnalla kuuntelu on yhtä tärkeää. Dialogisuus mahdollistaa vanhemman sitoutumisen oman lapsensa asioiden parantamiseen. Dialogisuus on universaalia siten, että sen avulla huolten puheeksi ottamista voi laajentaa kaikkiin elämän ihmissuhteisiin, ei ainoastaan asiakassuhteisiin.
- Dialogin avulla saamme myös palautetta vanhemman reaktioista ja osaamme ennakoida paremmin seuraavia kohtaamisia. Onnistunut puheeksi otto vie tilannetta aina positiiviseen suuntaan.

Ratkaisukeskeisyys hyvinvoinnin ylläpitämisessä tai saavuttamisessa

- **Ratkaisukeskeisyys** lähtee ajatuksesta, että ongelmat kuuluvat elämään ja ne voidaan ratkaista. Ongelmat ilmenevät toisinaan yllättäen. Joskus perhe ylläpitää niitä omassa vuorovaikutussysteemissään tai yrityksistä huolimatta ongelmiin ei perheessä löydetä ratkaisua. Jos perhe ei kykene itse ratkaisemaan näitä, heitä voidaan auttaa. Tärkeää on aluksi saada yhteinen kuva ongelman aiheesta. Perheenjäsenen kokemus ja tarina auttaa valottamaan tilannetta. Jos vanhempi ei osaa kuvailla, voi edesauttaa kysymällä kuinka toiminta ilmenee arjessa. (Eriksson & Arnkil 2009;2012)
- **Valmentavassa dialogissa** käytetään *GROW-mallia* muunnettuna RGOW- muotoon. R=reality eli todellisuus, miltä tämänhetkinen tilanne näyttää? Tämä vastaa asiakkaan tarinaa tämänhetkisestä todellisuudesta, G= Goal eli tavoite, mitä halutaan saada aikaan? Minkälainen muutos toisi paremman asiantilan? O= options eli vaihtoehdot, Millaisilla vaihtoehtoisilla tavoilla tavoite voidaan saavuttaa? ja W=will eli motivaatio, miten edetään? Mitä on yritetty tehdä? Onko vaihtoehtoisia tapoja? Onko perheellä olemassa tukea antavia yhteistyötahoja? (mukaillen Heinonen ym. 2012.)
- Ammattilaisten on tärkeää olla toiveikkaita ja tuoda asiakkaille esiin tunne, että vaikeistakin asioista selvittää.
- Ratkaisukeskeisyys on voimavaraistamista, missä etsitään ja hyödynnetään asiakkaan onnistumisia, kykyjä, taitoa, osaamista (Tamski & Huotari 2015)

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

Lapsen näkökulman esiin tuominen tukee lapsen hyvinvointia

Ensi- ja turvakotien liitto

Matalalla kynnyksellä otetaan
lapsen kanssa arjessa puheeksi:

Elämässä oleva hyvä

Turvallisuus

Riskit

Väkivalta

Haitalliset elämäkokemukset

Kuka voi ottaa turvallisuuden puheeksi lapsen kanssa ja miten?

Ammattilaiset

Sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan ammattilaisille sekä julkisella puolella (mm neuvolan, päivähoidon, nuoriso- ja perhetyön, lastensuojelun sekä koulun työntekijät) että kolmannella sektorilla.

Turva 10-lomakkeet varhaiseen vuorovaikutukseen

- Vauva- ja taaperoikäisten vanhemmat
- Leikki- ja kouluikäiset lapset
- Nuoret (13-17v)

Turva 10

- Turvallisuuden puheeksi ottaminen on aikuisen vastuulla
- Kaikkia kysymyksiä ei tarvitse käydä lävitse
- Turva 10 on etupäässä tarkoitettu kahdenkeskiseen keskusteluun mutta yksittäisiä kysymyksiä voi ottaa esille myös ryhmässä, esimerkiksi mitkä asiat tuovat lapsille/ nuorille turvaa kotona. On tärkeää, että osallistujat kokevat turvallisuutta ja luottamuksellisuutta ryhmässä.
- Jos lapsi/nuori ei halua täyttää turva 10, on kuitenkin tärkeää kertoa hänelle turvallisuudesta, sen tärkeydestä.
- Ei vaadi erityistä huolta lapsen turvallisuudesta
- Turva10 ei ole väkivallan arviointiseula eikä huolen puheeksi oton väline.
- Ei voida käyttää kaltoinkohteluepäilytapauksissa rikosoikeudellisen prosessin aikana
- [Turva10 -perehdytys - Ensi- ja turvakotien liitto](#) (2.16min)

(30.9.2021)

Ryhmätehtävä

- Käykää lävitse omaa työtä lähellä oleva Turva 10 lomake

Pohtikaa lopuksi:

- Mikä auttaa turvallisuuskeskustelun aloittamista?
  - Miten voisit aloittaa lomakkeen käytön omassa työssäsi?
  - Miten omassa organisaatiossasi voitaisiin lisätä tietoa väkivallasta kaikille vanhemmille ja lapsille/nuorille?
  - Kirjatkaa pohdinnat paperille/Moodlen keskustelualueelle
-
- **KOTITEHTÄVÄ:** Käy lävitse Turva 10 koulutus (2h)

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

Jos sinulla herää huoli keskustellessasi lapsen kanssa, toimi näin: (Ensi- ja Turvakotien liitto: Turva10)

Tue toimijuutta ja myönteistä minäkuvaa sanoin ja teoin. Osoita, että hän on tärkeä.

Kerro, että väkivalta ei ole missään tilanteessa sallittua, eikä lapsen pitäisi joutua koskaan kokemaan väkivaltaa.

Kerro, että lapsi ei ole koskaan syyllinen perhe- tai lähisuhdeväkivaltaan eikä vastuussa siitä.

Keskustele siitä, miten lapsi toimii silloin, kun hänellä on paha olo tai ahdistaa.

Kuuntele lasta ja osoita, että hänen mielipiteillään on merkitystä.

Auta lasta löytämään apua.

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

Jos sinulla on herännyt huoli (Eriksson & Arnkil 2009;2012)

- Huolilla on tapana kasaantua ja asiat vain pahenevat ajan myötä, jos lykkäämme puheeksi ottamista. Huolet kannattaa ottaa puheeksi varhain, sillä silloin meillä on paljon tukemisen mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja.
- HUOLI on konkreettinen. Vanhemman on helpompaa muodostaa käsitys huoliasiasta, kun kerromme hänelle konkreettisista havainnoistamme. Havainnot on tärkeää myös kirjata. On tärkeää muistaa, että havainnot koskevat toimintaa, ei ihmisen ominaisuuksia.
- Huolitalanne kannattaa ottaa puheeksi tukihenkisesti siten, ettei asiakas koe suhdetta negatiivisena.
- Puheeksi otetaan oma tai vanhemman huoli, ei perheen ongelmia.
- Perhe otetaan mukaan huolen vähentämiseen.

Huolen vyöhykkeistö (Eriksson & Arnkil 2009;2012)

Huolen vyöhykkeistön avulla voidaan pohtia huolen suuruutta/määrää ja mihin omat ammatilliset voimavarat riittävät. Sen avulla kyetään arvioimaan yhteistyötahojen tarvetta. Lisäksi voidaan pohtia:

- minkälaiset tukitoimet voivat auttaa perhettä
- mitä **itse** voit tehdä
- mitä **vanhemmat** voisivat tehdä lapsen hyvinvoinnin edistämiseksi.
- mitä voidaan tehdä **yhdessä**.

→ Huolen vyöhykkeitä voidaan käyttää apuna *perheen tarpeita arvioivan tarkistuslistan* kanssa.

TAULUKKO 1. Työntekijän kokeman lasta/nuorta koskevan huolen vyöhykkeistö

HUOLETON TILANNE	PIENI HUOLI		HARMAA VYÖHYKE		SUURI HUOLI	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Ei lainkaan huolta.	Pieni huoli tai ihmettely käynyt mielessä; luottamus omiin mahdollisuuksiin vahva.	Huoli tai ihmettely käynyt toistuvasti mielessä; luottamus omiin mahdollisuuksiin hyvä.	Huoli kasvaa; luottamus omaan mahdollisuuteen heikkenee.	Huoli tuntuva; omat voimavarat ehtymässä.	Huolta paljon ja jatkuvasti; lapsi/nuori vaarassa. Omat keinot loppumassa.	Huoli erittäin suuri; lapsi/nuori välittömässä vaarassa. Omat keinot lopussa.
		Ajatuksia lisävoimavarojen tarpeesta.	Mielessä toimivuus lisävoimavaroista ja kontrollin* lisäämisestä.	Selvästi koettu lisävoimavarojen ja kontrollin lisäämisen tarve.	Lisävoimavaroja ja kontrollia saatava mukaan heti.	Muutos lapsen tilanteeseen saatava heti.

Vuorovaikutus vanhemman kanssa

Vanhemmalta voi kysyä esimerkiksi: (Turva 10: Ensi- ja turvakotien liitto)

Miten sinua on lapsena kasvatettu?

Millaisia hoiva- ja kurinpitokeinoja lapsuudessasi käytettiin?

Millaisia kasvatukseen keinoja käytät omien lasten kanssa?

Mitä teet kun lapsen käytös hermostuttaa?

Perheen tarpeiden tarkistuslistan avulla voi matalalla kynnyksellä ottaa puheeksi niin elämän haasteita kuin hyviäkin asioita vanhemman kanssa.

<https://www.tuni.fi/fi/eija-paavilainen> (30.9.2021) → Sivuilta löytyy opas: *Vanhemman voinnin arviointi ja perheen varhainen tukeminen lasten kaltoinkohtelun ehkäisytyössä*, jossa on muun muassa esimerkkejä keskustelun aloituksesta eri tilanteissa.

Opastusta varhaiseen dialogiin (Eriksson & Arnkil 2009;2012)

Huoli herää tilanteesta tai tapahtumasta, jonka ajatellaan johtavan lapsen tai nuoren kannalta huonoon suuntaan, ellei muutosta saada aikaan. Huoli synnyttää pohdintaa siitä mikä tilanteessa on ongelmana. On tärkeää tiedostaa, että jokainen ratkoo omia pulmiaan; vanhempi saattaa pohtia, miten selviytyy kasvattajana ja lapsella on omat kysymyksensä. Lisäksi ammattilainen pohtii miten toimia tilanteessa, miten voisi olla avuksi. Tästä näkökulmasta katsottuna huoli on subjektiivista.

Ammattilaisen näkökulmasta huolen taustalla on hänen intuitiivinen kuva lapsen tilanteesta sekä perheen oletetuista voimavaroista. Intuitio on tärkeä työväline. Se koostuu koulutuksesta sekä työ- ja elämäkokemuksesta ja rakentuu:

- **Tiedosta** → Tilanteen ja vuorovaikutussuhteen synnyttämät havainnot, mielikuvat, ajatukset ja assosiaatiot eli miellelyhtymät
- **Tunteista** → Tilanteen ja vuorovaikutussuhteen herättämät tunteet
- **Velvoitteista** → Arvio siitä mikä on oikein ja mikä on väärin ja mikä on ammattilaista velvoittavaa (laki potilaan oikeuksista, lasten oikeudet, työn eettinen koodi)

ENNAKOINTI: Eriksson & Arnkil 2009;2012

- Puheeksi ottamiseen voi valmistautua, ennakoida ja miettiä mm. avauslauseita. Näiden nähdään helpottavan tilanteita. On myös hyvä muistaa käyttää arkikieltä.
- **Ennakointi** on toiminnan seurausten ennakointia. On tärkeää muistaa, että huoleen kuuluu usein surua ja vihaakin. Sen vastaanottaminen on tärkeää. Tunteisiin vastataan tunteilla. Eriyisesti jos arvioi huolen puheeksi ottamisen tuottavan väkivaltaa, on tärkeää miettiä ennalta mitä tehdä ja pyytää apua yhteistyötahoilta. Jos ennakoi kielteistä reaktiota, nopeakin ennakointi edesauttaa valmistautumista tilanteeseen henkisesti. Lapsen asia on kuitenkin vietävä eteenpäin tavalla tai toisella. **Huolen puheeksi ottamisen ennakointimenetelmä** auttaa tilanteissa, joissa työntekijä on epävarma siitä tavasta, miten hän ottaa huolen puheeksi. Ennakointi nähdään työntekijän keinona pohtia toimintavaihtoehtoja ja niiden seurauksia. Tavoitteena on yhteistyöhön kutsuminen ja sen ylläpitäminen perheenjäsenten kanssa.
- Puheeksi ottamisen **ennakointimenetelmä sisältää kysymyssarjan**, joka on tarkoitettu työntekijän ja työyhteisön omaan pohdintaan asiakaskohtaamisia ennakoitaessa (Liitteenä). Lyhyitä kysymyssarjoja on kolme ja ne liittyvät ajallisesti tapaamista edeltävään aikaan, tapaamisen valmisteluun ja tapaamisen jälkeiseen arvioivaan pohdintaan.

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

VOIMAANTUMINEN Eriksson & Arnkil 2009;2012

- **Huolten lisäksi työssä tulee tunnistaa myös perheen voimavarat.**
- Nämä sisältyvät myös ennakoitukysymyksiin.
- Toivottomuuteen tarvitaan toivon virittämistä. Tämä avaa ovet tasavertaiselle yhteistyölle ja auttaa tukihenkisen ilmapiirin luomisessa ja kannattelee vanhempia lapsensa auttamiseen osallistumisessa.

Huolen puheeksi ottaminen sisältää LUPAUKSEN siitä, että asioille voidaan tehdä jotakin.

Jos epäilet lapseen kohdistunutta väkivaltaa

(Turva 10: Ensi- ja turvakotien liitto)

- Arvioi tilanteen vakavuus ja varmista lapsen turvallisuus; onko lapsella välitön uhka, tarvitaanko lääkäriä?
- Jos on aihetta epäillä, tehdään lastensuojeluilmoitus ja ilmoitus poliisille. Jos epäröit, soita ennen ilmoituksen tekoa poliisille ja lastensuojeluun. Saat sieltä varmistuksen ja ohjeita.
- Varmista organisaatiosi toimintatavat
- Kerro perheelle ilmoituksista vasta keskusteltuasi poliisin ja lastensuojelun työntekijän kanssa.
- Tee lapsen kanssa turvasuunnitelma
- Apua väkivaltaan CHAT <https://nettiturvakoti.fi/> (30.9.2021)

Jos epäilet lapsen kaltoinkohtelua

- Virka-aikana ota yhteys lapsen asuinkunnan sosiaalitoimistoon.
- Virka-ajan ulkopuolella ota yhteys lapsen asuinkunnan sosiaalipäivystykseen tai hätänumeroon 112, jos et tiedä lapsen asuinkuntaa
- Ohje lastensuojeluilmoituksen täyttämiseen

<https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/lastensuojeluilmoitus-ja-lastensuojeluasian-vireilletulo/lastensuojeluilmoitus> (30.9.2021)

Jos epäilet fyysistä kaltoinkohtelua tai seksuaalista väkivaltaa tulee tehdä **sekä** lastensuojeluilmoitus **että** ilmoitus lapseen kohdistuneesta rikosepäilystä poliisille

<https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/erityiskysymykset/pahoinpitely-ja-seksuaalinen-hyvaksikaytto>
(30.9.2021)

Moniammatillinen yhteistyö – pulmakohtia ja ratkaisuja (mukailen Vierula ym.2019)

1. Työnjaon rajauksen hankaluus oman perustehtävän ja moniammatillisen työskentelyn välillä → Roolien selkiyttäminen yhteistyötilanteissa
2. Johtamisen rakenteet ja käytännöt eivät tue monialaisuutta, johtamisen tehtävä on epäselvä → Selkiytetään alussa kenellä on päävastuu lapsen ja perheen asiassa? Kehitetään yhteistyön rakenteita aktiivisesti.
3. Epätietoisuutta mitä moniammatillisuus on? Mitä lastensuojelu on? Lait? Keskeisten käsitteiden tulkintaepäselvyydet ja eri tahojen ongelmamäärittelysten erot → Yhteinen tavoite perheen kanssa, löydetään ymmärrys yhteisistä käsitteistä (Korpilahti 2018, Korpilahti ym. 2019)
4. Varauksellisuus. Oman perustehtävän ammatilliset orientaatiot ohjaavat ymmärrystä monialaisesta yhteistyöstä, epäluottamus, väärinymmärrykset, jännitteet → Dialoginen keskustelu, kumppanuus, jännitteiden ja väärinymmärrysten selvittäminen

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

Pandemia-ajan haasteita

Etsitään

- *uusia tapoja olla yhteydessä: puhelin, messenger, ääniviesti, videochat, Teams, Zoom.....*
- *Luovia ratkaisuja turvalliseen toimintaan ”sosiaalisen eristämisen” aikana.....*

Ryhmätehtävä: Jakakaa ryhmissä moniammatillisen yhteistyön hyviä käytänteitä ja kehittämisideoita

Matalan kynnyksen yhteistyötahoja: Ensi- ja turvakotien liitto

- <https://virtuaalikirja.fi/ensijaturvakotienliitto/wp-content/themes/idea-ensi-ja-turvakotien-liitto/img/kannustava-nelikentta.pdf>
- <https://issuu.com/ensi-jaturvakotienliitto/docs/vauvan-turvaympyra-2018>
- <https://virtuaalikirja.fi/ensijaturvakotienliitto/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=YiMjTzCnbNQ&feature=youtu.be>
- <https://www.nuortennetti.fi/apua-ja-tukea/lasten-ja-nuorten-puhelin/>
- <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161899>
- <https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/sopimus-lyhennettyna/>
- <https://ensijaturvakotienliitto.fi/tietoa-liitosta/materiaalit/materiaalia-lasten-kanssa-tyoskentelyyn/>

(Linkit tarkastettu 30.9.2021)

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

Matalan kynnyksen yhteistyötahoja

Kaikki Suomen kansalaisyhteiskunnan järjestöt:
<https://www.kansalaisyhteiskunta.fi/jarjestohakemisto>

Suomen Mielensterveysseura:
<http://www.mielensterveysseura.fi/fi>

Mannerheimin lastensuojeluliitto: <http://www.mll.fi/>

Maria -Akademia ry: <http://www.maria-akademia.fi/ehkaiseva-vakivalta-tyo>

Miessakit ry:
<http://www.miessakit.fi/fi/toimintamuodot>

Monika-Naiset liitto ry: <https://monikanaiset.fi/>

Naisten linja: <https://www.naistenlinja.fi/>

Nollalinja: <https://www.nollalinja.fi/>

Päihdelinkki: <http://www.paihdelinkki.fi/>

Raiskauskriisikeskus Tukinainen:
<http://www.tukinainen.fi/>

Rikosuhripäivystys:
<http://www.riku.fi/fi/ohjaa+asiakkaasi+rikun+palveluun/>

Seurakunnat: <http://evl.fi/apua-ja-tukea/>

Vernerin netti: <http://www.verneri.net/>

Kasper: <https://suomenkasper.fi/lastensuojelu/>

Väestöliitto: <http://www.vaestoliitto.fi/vaestoliitto/>

Yhden vanhemman perheiden liitto ry:
<http://www.yvpl.fi/etusivu/>

ÄIMÄ (=äidit irti masennuksesta). <http://www.aima.fi/>

(linkit tarkastettu 30.9.2021)

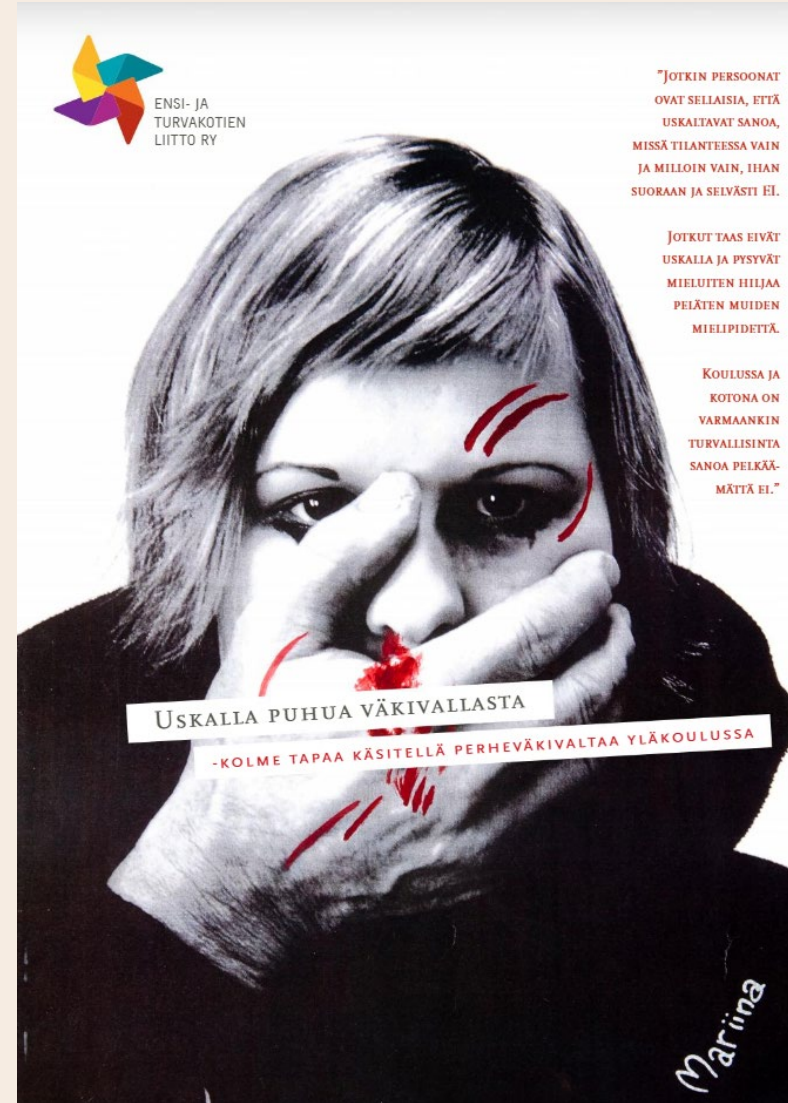

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

Perheväkivallasta puhuminen yläkoulussa

https://issuu.com/ensijaturvakotienliitto/docs/uskalla_puhua
(30.9.2021)

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

Turva10 verkkoperehdytys

- <https://ensijaturvakotienliitto.fi/tukea-ammattilaiselle/koulutus/turva10-perehdytys/> (30.9.2021)

LIITTO
HALUAMME, ETTÄ
AINEN ON TURVASSA.

TURVA10 -PEREHDYTYS

Etusivu » Tukea ammattilaiselle » Koulutukset ammattilaisille » Turva10 -perehdytys

Turva10 perehdytys auttaa turvallisuuden ja väkivallan puheeksiottamisessa lasten ja vanhempien kanssa.

Aloita perehdytys

Perehdytyksen käytyäsi saat käyttöösi Turva10 -välineet ja voit käyttää niitä työssäsi perheiden kanssa.

Lähteet:

- Eriksson E. & Arnkil T.E. (2017) *Huoli puheeksi -opas varhaisista dialogeista*. 9. painos. Stakes oppaita 60. Juvenes Print. [Huoli puheeksi | THL verkkokauppa](#)
- Eriksson E & Arnkil T. (2009) Taking up one's worries – A handbook on early dialogues. 1st ed. Guide no. 60 of Social and Health Research and Development Centre (STAKES), National Institute for Health and Welfare. Available in English: <https://kirjakauppa.thl.fi/sivu/tuote/taking-up-one-s-worries/45416> (30.9.2021)
- Heinonen S., Klingberg L. & Pentti P. (2012) *Kaikkien aivot käyttöön*. 3. painos. Talentum. ISBN 978-952-63-1697-0.
- Hyvärinen S. (2017) Piiskasta jäähypenkkiin -suomalaisten kasvatustasenteet ja kuritusväkivallan käyttö 2017 PDF-julkaisu. <https://www.lskl.fi/materiaali/lastensuojelun-keskusliitto/Piiskasta-jaahyphenkkiin-1.pdf> (30.9.2021)
- Korpilahti U. 2018. Kansallisen lasten ja nuorten turvallisuuden edistämisen ohjelman tavoite- ja toimenpidesuunnitelma vuosille 2018-2025 : Osa I. Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisuja: <https://www.julkari.fi/handle/10024/136205> (30.9.2021)
- Korpilahti U., Kettunen H, Nuotio E., Jokela S., Nummi V.M & Lillsunde P (toim) 2019. Väkivallaton lapsuus : toimenpidesuunnitelma lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä 2020–2025. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2019:27. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161899> (30.9.2021)
- Lastensuojelun käsikirja, lomakkeet. THL: <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/lomakkeet#Lastensuojeluilmoitus%20-lomakkeet> (30.9.2021)
- Lapsen oikeudet online. <https://www.lapsenoikeudet.fi/> (30.9.2021)
- Pruuki L. Miten puhun ja kuuntelen? Dialogisuus monialaisessa yhteistyössä <https://www.hyvakysymys.fi/luennot/miten-puhun-ja-kuuntelen/> (30.9.2021)

Lähteet:

- Tamski E-L. & Huotari A. 2015. Tammenterhon tarinoita. Perhevalmentajan työkirja. Mikkeli: Porstua.
- UN 2011. United Nations Committee on the Rights of the Child. General comment no. 13 - The right of the child to freedom from all forms of violence. Available in English: <http://www.refworld.org/docid/4e6da4922.html> (30.9.2021)
- Vierula T, Pösö T, Paavilainen E. Moniammatillisuus ja palvelutarvearviointi lapsi- ja perhepalveluissa. Ammattilaisten näkemykset pulmakohdista. Yhteiskuntapolitiikka 2019; 84: 292-300.
- WHO 2016. Seven strategies for ending violence against children. INSPIRE. World Health Organization. Available in English: <http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/207717/1/9789241565356-eng.pdf> (30.9.2021)

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

University of
St Andrews

